

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis

In Quatuor Partes Distributæ

In qua de Incarnatione Verbi & Mysteriis vitæ Christi, nec non de
Sacramentis in genere & singulis in specie succinctè & dilucidè tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1675

Qu. V. De Natura Actionis incarnativæ & unionis Hypostaticæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72963](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72963)

De Natura Actionis incarnativa, & Unionis hypostatica.

33. HAc quaestione declarandum est, quae sit actio incarnativa, quod principium, & quis terminus: cumque terminus per illam productus sit ipsa Unio hypostatica, eadem operâ natura & excellentia illius ostendetur.

Dico I. Incarnatio est actio quâ natura humana unitur Verbo, adeoque per ipsam ponitur unio, quâ humanitas formaliter Verbo unitur. Ita Scotus d. 1. q. 1. n. 3. & 13. Suarez, Vasquez & alii plerique. Ratio est: quia per Incarnationem constituitur Christus in ratione compositi ex Verbo divino & naturâ humanâ: atqui sic constituitur formaliter per unionem utriusque; sicut alia composita quâ talia per uniones proportionatas: ergo incarnatio est actio productiva talis unionis.

Nec dici potest cum Nonnullis, per actionem incarnativam constari unam Christi personam ex duabus naturis compositam, absque eo quod aliquid etiam in natura humana producat, quo mediante ipsa unitur Verbo: cum enim intercedat hic vera actio, scilicet unio duorum extremorum, necessario intervenit terminus actus sive productus, saltem in humanitate, quâ sola est capax novæ formæ in ea producendæ. Confirmatur: quia res distinctæ non coalescunt in unum compositum, nisi mediante unione distinctâ: nam ipsæ partes possent unioni præexistere, sive absque ea existere; indistantia quoque vel quæcumque approximatio aut intima præsentia localis partium potest esse, quin uniantur, v.g. dum anima separata intimè penetrat corpus. De quo in Physica. Vide Vasquez d. 18. c. 1. Præpositum q. 2. art. 7. dub. 1.

35. Neque etiam potest dici cum quibusdam Thomistis, Incarnationem esse actionem productivam humanitatis Christi; tum quia actio incarnativa est maximè supernaturalis; productio autem humanitatis Christi est actio naturalis, ut ipse terminus productus est naturalis: tum quia per incarnationem ponitur Christus, Deus homo, per aliam autem actionem ponitur humanitas; quæ sunt termini distincti, adeoque & ipsæ actiones. Confirmatur à simili: quia productio hominis est distincta à productione animæ rationalis, sicut & hominis reproductio, ad quam nimirum corpore & animâ præsuppositis solum requiritur productio unionis animæ cum corpore: ergo similiter incarnatio est distincta à productione humanitatis; utpote unio Verbi cum humanitate. Adde corpus & animam mansisse in triduo unita Verbo, humani-

tate non existente: hujus itaque productio non est productio unionis hypostaticæ cum Verbo.

Nec obstat quod Leo Papa Episc. 11. ad Julian. Episc. Coensensem dicat: Natura nostra non sic assumpta est, ut prius creata, post assumeretur, sed ut ipsâ assumptione crearetur. Nam (ut patet ex contextu, & ex antithesi) solum vult humanitatem non prius tempore extitisse, sed ejus creationem fuisse simul cum ipsâ assumptione.

36. Minus quoque placet paucorum Recentiorum ea explicatio, quâ statuunt productionem humanitatis esse ipsammet Unionem hypostaticam. Tum quia unio debet effici per actionem ad se directè terminatâ; productio autem humanitatis nequit effici per ejusmodi actionem; cum ad actionem non detur distincta actio. Tum quia unio & actio non videntur posse coalescere in unicum indivisibilem modum, uti nec unio & ubi, aliive respectus disparati, habentes singuli singula fundamenta & terminos adequatos. Tum quia humanitas præsupponitur naturâ unioni sui ad Verbum, uti cetera unibilia; non præsupponitur autem productioni sui. Tum quia Unio hypostatica esset alioquin productio unionis animæ cum corpore utpote in qua formaliter consistit productio humanitatis, suppositâ scilicet (quæ in resurrectione Christi supponebatur) existentia animæ & corporis. Tum quia humanitate non existente in triduo mortis adhuc existeret Unio hypostatica corporis & animæ cum Verbo. Tum quia si humanitas tempore præextitisset assumptioni sui ad Verbum, Unio hypostatica foret utique distincta. Et quidem de facto sic præextitit materia prima; cujus proinde productio non est Unio hypostatica: & consequenter nec productio animæ aut humanitatis.

37. Dices: Non aliter potest ostendi absoluta omnino impeccabilitas humanitatis Verbo unitæ, peccato saltem unionis destructivo. Quæ tamen in præmissa explanatione satis ostenditur: destruendo enim unionem destrueret humanitas se ipsam, cujus supponeretur esse productio: quare cum in instanti peccati non possit manere unio, non posset quoque manere producta per illam humanitas; quæ tamen esse debet, dum peccat. Resp. in primis juxta doctrinam Scotistarum impeccabilitatem humanitatis Verbo unitæ solum esse de potentia ordinaria. Deinde cum planum sit non esse saltem necesse, ut producat humanitas per ipsam Unionem hypostaticam, adhuc non ostenderetur Christum simpliciter aut humanitatem Verbo unitam esse absolute impeccabilem, casu quo scilicet distinctè produceretur & distinctè uniretur. Et sanè non apparet credibile Auctoritates Christi impeccabilitatem adstruentes ad hanc speculationem velut

Incarnatio est unio seu actio productiva unionis Verbi cum humanitate.

34. Actio incarnativa nequit concipi sine novo sermone actio, qui est unio.

Hæc, necessario mediat etiam inter alia componibilia.

35. Incarnatio nequit statui actio productiva humanitatis Christi.

36. Productio humanitatis nequit statui esse ipsa unio hypostatica.

37. Nequo est identitas unionis cum productione humanitatis descendenda Christi impeccabilitati necessaria.

velut omnimodæ impeccabilitatis fundamentum respexisse; sed potius ad excellentiam humanitatis suppositâ unione; quæ qualem impeccabilitatem inferat, infra dicitur. Dato autem, quod hæc admitti debeat omnimoda & absoluta vi Unionis hypostaticæ, sufficeret illam prius naturâ supponi sive inesse humanitati, quàm hæc quidquam operetur: sic enim humanitas nullo instanti temporis posset unionem, utpote singulis instantibus priorem naturâ quàm sit operatio, peccando amittere. Et verè Unio hypostatica prius naturâ inest, quàm humanitas connaturaliter agat; cum prius quàm operetur sit complenda per supposititalitatem. Ob quod etiam actiones sunt suppositorum.

38. *Causa effectiva unionis hypostaticæ est tota Trinitas,*

Esti appropriatur Spiritui sancto.

39. *Nulla creatura incarnationem effectivè attingit,*

Etiam in nutritione vel accretione;

40. *Immo nec attingere potuit.*

41.

Dico II. Principium Incarnationis seu causa effectiva Unionis hypostaticæ est Deus sive SS. Trinitas; adeo ut nulla creatura eam immediatè attingit aut attingere potuerit. Prima pars est de fide ex *cap. Firmiter, de summa Trinit. & aliis Conciliis*. Ratio est, quod opera SS. Trinitatis ad extrâ sint indivisa, & quod omne creatum præsertim supernaturale dependeat à Deo in fieri & conservari. Unde dum Christus in Symbolo dicitur *conceptus de Spiritu sancto*, non excluditur operatio Patris, ipsiusque Verbi divini, sed sola operatio viri à purissima Christi conceptione; quæ tamen, uti bonitas, Spiritui sancto specialiter appropriatur.

Secunda pars est etiam satis certa ex Scriptura, Conciliis & Patribus tribuentibus hoc opus virtuti divinæ, ut *Luca 1. Spiritus sanctus superveniet in te, & virtus Altissimi obumbrabit tibi. Matth. 1. Quod in ea natum est, de Spiritu sancto est.*

Dices. In nutritione & accretione Christi partes accrescentes uniebantur Verbo: sed hoc faciebat anima Christi; ergo. Resp. Neg. Min. non enim plus fecit anima Christi in nutritione, quàm faciant animæ ceterorum hominum: partes autem accrescentes Deus uniebat Verbo, non quidem per novum miraculum, sed per continuationem quasi prioris miraculi, quo primò facta est Incarnatio.

Tertia pars intellecta de causatione principali est communis: quia Unio hypostatica est ens maximè supernaturale; quod proinde non magis, sed è contrâ multò minùs quàm gratia sanctificans pendere potest à creatura tamquam causâ principali. Loquendo autem de causalitate instrumentali censet *Suarez B. Virginem per potentiam obedientialem absolute loquendo potuisse causare (etsi de facto non causavit) Incarnationem tamquam instrumentum Dei*. Sed hæc sententia corruis negatâ potentiâ obedientiali cujuslibet ad quodlibet. De qua in Physica.

Dico III. Terminus totalis sive adæ-

quatus Incarnationis est Christus, Deus homo, sive Verbum subsistens in humanitate, aut potius humanitas subsistens personalitate filii Dei: terminus formalis est ipsa Unio hypostatica, & quodam sensu humanitas Christi. Prima pars est de fide ex *V. Synodo Collat. 8. can. 4.* ubi dicitur Incarnationem terminatam esse ad unitatem Verbi divini secundum compositionem ad carnem animatam animâ rationali. Idem patet ex *Toletano VI. & XI.* aliisque Conciliis. Ratio est: quia terminus adæquatus unionis duorum extremorum est ille, qui ex tali unionione resultat; prout ex hac unionione resultat Christus. Unde etiam terminus adæquatus generationis aut regenerationis humanæ statuitur totus homo, etsi præcisâ illius ratio tantum consistat in unionione animæ cum corpore.

Secunda pars probatur: quia actionis productivæ, quæ talis, terminus formalis est id quod per eam immediatè producitur; per actionem autem incarnativam sic producitur sola Unio hypostatica.

Tertia pars probatur: quia etsi humanitas Christi non producat per Incarnationem, sed tantum univari personalitati Verbi, satis tamen attingitur ut dici possit terminus formalis; sicut generationis terminus formalis dicitur forma substantialis, quæ tamen potest generationi præexistere, & solum per illam uniri materiæ. Potius autem humanitas dicitur terminus formalis, quia ipsa est quæ dependet à personalitate Verbi, & hæc illam quasi sustentat sibi que inexistere facit; formæ autem convenit ab altero dependere, eique inexistere. Alioquin aliâ consideratione personalitas Verbi non incongruè dici posset terminus formalis: ipsa enim supplet officium personalitatis propriæ; adeoque sicut personalitas propria se habet respectu naturæ velut forma, sic potest censerî de divina personalitate respectu humanitatis.

Adverte, quod licet unio, incarnatio, assumptio significent principaliter eandem actionem, differant tamen penes connotata. Unio enim præcisè significat conjunctionem duorum extremorum: ideoque tam natura humana dicitur unita, quàm Verbum. Incarnatio connotat rem cui fit unio, scilicet carnem seu humanitatem; ideoque non humanitas, sed Verbum rectè dicitur incarnatum sive humanatum. Assumptio connotat id, quod assumit esse, & principium assumptionis effectivum, & ipsius rei assumptæ terminum: nam assumere est aliud ad se sumere, tamquam ad terminum, ad quem aliud trahitur; ideoque Verbum dicitur assumpsisse humanitatem, non autem Pater vel Spiritus sanctus; humanitas verò dicitur à Verbo assumpta.

Dico IV. Unio hypostatica, sic dicta quia respicit hypostasim sive personalitatem,

Termin...
car...
est...
D...
n...
er...
em...
No...
dis...
ciat...
De...
to...
Et...
Ter...
form...
uni...
statu...
4...
Et...
Gra...
sensu...
hum...
Christi...
qui...
qui...
m...
div...
sancti...
formal...
Eff...
quor...
41. Praecl...
Unio...
carn...
assump...
differ...
penes...
notat...
4...
Obje...
difficil...
Respon...

tem, & per illam exurgit persona, proxime consistit inter naturam humanam & personalitatem Verbi, & hac mediante ipsam divinam naturam: Ita communiter Theologi. Et patet ex Synodo VI. act. 4. ubi refertur & approbatur sententia Dionysii lib. de div. nom. cap. 2. post med. Illis (quæ ad Incarnationem pertinent) nulla ratione communicant Pater & Spiritus sanctus, nisi tantum benignissimam voluntatem. Quod falsum esset, si natura divina (quæ est communis tribus personis) esset immediate unita humanitati. Et in Concilio Toletano VI. & XI. in Confess. fidei dicitur: Solus Filius suscepit humanitatem in singularitate personæ, non in unitate divinæ naturæ, id est, in eo quod proprium est Filio, non in eo quod commune est Trinitati. Ratio est: quia si unio immediate afficeret naturam divinam, non potius Verbum esset incarnatum, quam Pater & Spiritus sanctus, seu tota Trinitas. Deinde sic non exurgeret una persona per Incarnationem.

Gravissimam tamen difficultatem immo, ut apparet, inexplicabilem hinc patiuntur, qui solum distinctionem rationis admittunt inter naturam divinam & personalitatem Verbi; inde enim sequitur hæc ante operam mentis tam esse idem, quam Verbum & Filius; sic ut igitur ob hanc omnimodam identitatem implicat unionem realem terminati formaliter & immediate ad Verbum, quin similiter terminetur ad Filium; sic omnino videtur implicare, ut fiat & immediate terminetur ad personalitatem Verbi, quin similiter terminetur ad ipsam naturam divinam; ne alioquin de omnino eodem à parte rei & ante opus mentis vera sit affirmatio & negatio. Unde ulterius sequeretur inconveniens illud, quod tota Trinitas sit incarnata: cum, quod competit formaliter & immediate Deitati, competat omnibus personis, easque denominat.

Nec dici potest, Verbum uniri formaliter, & non naturam, formalitate se tenente ex parte solius unionis: non enim potest in reali unione status formalitas aut realis respicientia certi termini cum exclusione alterius, quando is est omnino idem, immo à parte rei tam idem, quam Verbum & Verbum; ut ex præmissis aperte conficitur.

Dices: Supposito quod natura divina sit realiter eadem cum tribus Personis inter se distinctis, sequitur, quod independentè à distinctione formali tam possit Verbum & ratione illius natura divina realiter uniri humanitati, & Patet realiter non uniri, quam possit Verbum & natura divina esse realiter Verbum, & Pater non esse realiter Verbum: adeoque distinctio formalis videtur superflua. Resp. suppositum hoc admitti non posse, nisi supposita, quæ involvitur, distinctione formali, sine qua mysterium Trinitatis & Incarnationis non subsistit. Hæc enim exclusio uniretur natura

divina humanitati immediate & formaliter; adeoque Pater uniretur saltem realiter: immo si nec inter Patrem & Deitatem poneretur similis distinctio, etiam Pater uniretur æquè immediate & formaliter: ne de omnino isdem verificentur ante mentis operam contradictoria. Similiter si ante mentis operam inter naturam & personalitates non sit distinctio, sequitur, quod absolutum & non absolutum, communicabile & incommunicabile &c. incident in tam idem, quam sit homo & humanitas; adeoque tam paternitas, quam natura erit communicabilis Filio.

Instabis In præsentī mysterio seclusā distinctione formali verum esse poterit, quod natura divina uniat & non Pater, quia natura unitur quæ Verbum, & quæ Pater non; eatenus autem fit respectus ad duo realiter distincta. Resp. ly quæ ibi reduplicare ipsas personalitates, ut proinde naturam sic uniri, & non Patrem, nil aliud sit, quam uniri personalitatem Verbi, non Patris. Unde tunc non stat affirmatio & negatio inter naturam & Patrem, sed inter Verbum & Patrem seu Personalitatem Verbi & personalitatem Patris: cum tamen natura præcisa contra personalitatem Verbi non uniat formaliter, personalitas autem Verbi sic uniat: eademque natura præcisa contra paternitatem uniat realiter humanitati, paternitas non, idque ante mentis operam. Ex quo patet sine distinctione formali non subsistere ea quæ juxta fidem seu fidelem sermonem in hoc mysterio affirmanda vel neganda sunt.

Dico V. Unio hypostatica est purus modus de genere relationum extrinsecus advenientium; quæ nimirum non necessario resultant ad positionem fundamenti & termini, sed poni debent per specialem actionem ad se terminatam: Ita Scotus d. 1. q. 1. n. 15. ejusque Discipuli contra alios passim censentes ipsam esse modum substantialem absolutum. Sed Conclusio patet ex iis, quæ in simili traduntur in Philosophia de unione compositi phylaci, & de sex postremis prædicamentis. Modus certè noster concipiendi, & quidem necessarius (qui gratis dicitur hinc non esse proprius) persuadet se quid respectivum. Alii autem statuentes modum absolutum, qui simul dicat respectum transcendentalem, frustra modos multiplicant, cum solus respectus sufficiat.

An autem iste respectus sit verum accidens, an autem substantia saltem reductivè non ita constat. Videtur enim dici posse, quod sit quid substantiale; eò quod et si necessario instar puri modi insit subjecto, non tamen per propriè dictam inhærentiam: cum constituat cum fundamento & termino saltem ut id quo unum substantiale per se; adeoque videatur fundamentum illius non esse propriè subjectum inhæ-

Termin...
No si imma...
Et quæ...
Effugium...
41. præcluditur...
45. Objectio...
Responsio...
43.

46. Vltior instantia.
Solutio.
47. Unio hypostatica est purus modus extrinsecus advenientem.
48. Quæ an accidens, an reductivè substantia, discutitur.

hætionis. Qui verò mallet appellare accidens (quod videntur *Scotiste* passim facere) dicere posset ipsum verè inherere subjecto, ex quo utique & unione tamquam partibus non exurgeret unum per se. Unde nec in constitutione totius, quod exurgit ex ipsis quæ uniantur, includitur unio tamquam constituens vel componens, sed ut id quo tamquam compositio. Quare quæstionis hujus resolutio videtur arbitraria.

49.
Opinio statuens unionem hypostaticam in qualitate errat in Philosophia.

Quod attinet Opinionem *Gabrieli* adscriptam, quod scilicet unio sit qualitas, solum habet inconueniens in Philosophia, quæ statuit rationem qualitatis in forma absoluta substantiæ datâ ad illam ornandam & perficiendam, adeoque ipsamet indigens unione speciali, quæ ipsam substantiæ necat. Quod si tamen qualitas posset esse formaliter nexus seu unio, nullum inconueniens foret, in qualitate quoque statuere Unionem hypostaticam, extra periculum aut apparentiam Nestorianismi. Nam *Nestorius* negabat nexum substantialem, ex quo unitas personæ exurgeret, non sollicitus de conditione ipsius nexûs, an scilicet sit substantia, qualitas, vel relatio, sed de modo quo necat, an scilicet extrema necat in unitatem personæ substantialis, an non.

50.
Unio hypostatica est quodam sensu maxima,

Dico VI. Unio hypostatica quodam sensu est maxima, quodam non. Prima pars est communis Doctorum, & *Bernard. l. 5. de Consid. c. 8.* Probat: quia in primis est maxima ex parte extremorum, quorum unum est infinitum, alterum substantia in se perfecta, & per ipsam unionem assumptum in unitatem divinæ personæ. Deinde quia est arctissima, nullâ vi naturali aut actione, ne quidem dum solvitur unio corporis & animæ (ut pavit in triduo mortis) dissolvenda. Tertio est maxima, quia ob inproportionem & distantiam extremorum potest difficilius poni & intelligi, quàm ceteræ. Denique est maxima in ratione doni, in qua excedit etiam visionem beatificam, ut contra *Durandum* tradit *Scotus l. d. 49. q. 2. n. 10.* & alii communiter: quia est utrobique donum in se sit maximum; modus tamen communicandi (unde plurimum crescit perfectio doni) in Incarnatione est substantialis, & adeo intimus, ut creatura eleuetur ad esse personale divinum, vocetur Deus, & adoretur patriâ; in visione autem beatifica Deus tantum communicatur objectivè & accidentaliter mediante actu vitali. In Eucharistia Christus communicatur tantum secundum præsentialitatem, & effectus accidentales, seu gratias sacramentales.

Notanter in ratione doni.

Maximè gratuitis, non respectu Christi, sed respectu humanitatis.

Ubi notandum Unionem hypostaticam esse donum maximè gratuitum respectu humanitatis Christi, sui nullatenus erat debita: non tamen respectu ipsius compositi, scilicet Christi, qui ex intinseca sua constitutione unionem illam exigebat: sicut

compositum physicum exigit unionem suarum compartium.

Secunda pars Conclusionis probatur: quia unio materiæ & formæ superat Unionem hypostaticam, quatenus est inter res minus distantes, magisque proportionatas; & quatenus ex ea resultat compositum magis propriè dictum. Ac denique quatenus non tantum una persona (uti ex Unione hypostatica) sed etiam una natura singularis ex ipsa exurgit.

QUÆSTIO VI.

Quenam in particulari Verbum assumpserit, & quo ordine?

Dico I. Certum est Verbum assumpsisse veram humanitatem, adeoque verum corpus & veram animam rationalem in se unita: alioquin enim Deus factus non esset verus homo; quod tamen fides docet. Equidem non sic dependet assumptio animæ & corporis ab eorumdem mutua unione, ut hæc cessante desinant manere assumpta; quandoquidem juxta fidem anima & corpus Christi fuerint Verbo unita, etiam in triduo mortis; in quo tamen non manserunt unita inter se.

Dico II. Verbum assumpsit corpus integrum. Est certum: quia (ut fides docet) assumpsit naturam quam in Adam plantaverat; adeoque integram quoad omnes partes, sicq; ista fuit. Deinde in tanto opere incongrua fuisset opposita imperfectio & defectus.

Ex quo patet Verbum assumpsisse omnes partes substantialiter integrantes corpus humanum, ut sunt caro, ossa, oculi &c. quia hæc omnes pertinent ad veritatem corporis humani, quod Verbum assumpsit. Idemque dicendum est de dentibus: quia omnino videntur informari animâ rationali. Idem etiam foret de sanguine aliisque humoribus, si (quod Plures docent) sint informati animâ rationali. Verum etiam ab hoc abstrahendo.

Dico III. Sanguis Christi fuit proximè & immediate unitus Verbo Dei. Ita communiter Doctores, ex quibus Varii oppositam Sententiam (quam post *Durandum*, *Gabrielem* & alios quosdam docet noster *Poncius d. 37. q. 5.*) notant erroris, aut saltem temeritatis. Sed immeritò: cum nullâ sit auctoritas, quæ (ut patebit) non patiatur commodam explationem. Quamvis unanimis Doctorum consensus non leve præbeat Conclusioni fundamentum: quæ idcirco, & quia magis consona dulcedm pietatis ac devotionis, præfertur; accedente eo, quod nil in oppositum militet, & nonnulla si non convincant, certè suadeant communem doctrinam.

Proba-